

No 50.

Kalendarzyk tygodniowy.

CENA PRENUMERATY

W ŁODZI:

Rocznie rb. 8 k. —
Półrocznie „ 4 „ —
Kwartalnie „ 2 „ —
Miesięcznie „ — „ 67
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 5 k.

Piątek: Heleny Ces.
Sobota: Kunegundy Ces.
Niedziela: Kazimierza Kr.
Poniedziałek: Adryana M.
Wtorek: Wiktora M.
Środa: Tomasza B.
Czwartek: Jana Bożego.

Wschód: g. 6 m. 47.
Zachód: g. 5 m. 40.
Dług. dnia: g. 10 m. 53.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 10 kop. —
Półrocznie „ 5 „ —
Kwartalnie „ 2 „ 50
Miesięcznie „ — „ 85

Redakcja

w ŁODZI,
ul. Piotrkowska № III.
№ telefonu 593.

ROZWOJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany.

Piątek, dnia 18 lutego (2 marca) 1900 r.

Kantory: własny w Warszawie, Wspólna 32; w Pabianicach u p. Franciszka Romana w Zgierzu u p. Ikierta.

CENA OGŁOSZEŃ: „Nadesłane” na 1-szej stronnicy 50 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 1½ kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1-ej kop.). Reklamy i Nekrologie po 15 kop. za wiersz petitowy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne. Rękopismów drobnych nie zwracamy.

Od administracji „Rozwoju.”

Prosimy naszych prenumeratorów o zawiadomienie nas przy jakimkolwiek uchybieniu roznosiela. Każdy prenumerator powinien otrzymywać wszystkie numery w swoim czasie. Zwracamy uwagę, że tylko za naszymi sznurkami kwitami można składać pieniądze na ręce roznosiela. Przy nie zachowaniu tego wymagania nie możemy odpowiadać za wniesioną prenumeratę.

Potrzebne mieszkanie

od 1 lipca, składające się z 4 pokoi, przedpokoju, kuchni, z dwoma wejściami, klozetem i wanną. Oferty z oznaczeniem ceny pod H. G. w administracji „Rozwoju”.

RESTAURACYA

HOTELU MANTEUFFLA

codziennie 232—3—1

PETERSBURSKIE BLINY

J. Petrykowski.

— Niniejszem zawiadamiamy, że p. Szymon Flaum nie jest już inkasentem naszym i nie ma prawa pobierać żadnych należności dla «Ogniska Rodzinnego».

Administracya
«Ogniska Rodzinnego.»

KALENDARZYK TERMINOWY.

Jutro.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Radosława.

SALON artystyczny Bartkiewicza, Zawadzka № 3. Czasowa wystawa obrazów Batowskiego i Tetmajera.

WYSTAWA sztuk pięknych, ulica Piotrkowska № 31. Czasowa wystawa obrazu „Nad przepaścią” Przybylskiego.

TEATR ZIMOWY „Victoria” (ul. Piotrkowska № 67). „Pan Damazy”, komedia w 4-ach aktach Bliźnińskiego. Początek o godzinie 8 wieczorem.

TEATR LUDOWY w gmachu Sellina przy ulicy Konstantynowskiej. „Stary Kapral”, melodramat w 5-ciu aktach. Początek o godzinie 8 wieczorem.

KONCERT Towarzystwa muzycznego w Sali Koncertowej przy ulicy Dzielnej, ze współudziałem p. E. Isaye (skrzypek) i p. M. Frenklówny (śpiew). Początek o godzinie 8½ wieczorem.

CYRK Devignégo na Zielonym Rynku. Początek przedstawienia o godzinie 8 wieczorem.

We wczorajszym „Warsz. Dniem.” czytamy co następuje:

„Zarządzający sprawami komitetu ministrów zawiadomił ober-prokuratora synodalnego, że z rozkazu Najwyższego wniesiony został do komitetu ministrów najpoddany raport za r. 1898 o stanie gubernialnym i że na tym raporcie, wskutek zaświadczenia gubernatora o tem, iż widoczna dążność ludności wiejskiej powiatów wschodnich gubernij, bez różnicy pochodzenia i wyznań, do uczęszczania do szkół cerkiewnych i przez nie do obocowania z ich kierownikami duchownymi prawosławnymi, wskazuje na zaufanie do nich ludności, nastąpiła Najwyższa Jego Cesarskiej Mości adnotacya: „Pocieszające, daj Boże, aby tak wszystko szło dalej.”

Martynika.

Na oceanie Atlantyckim od południowego krańca półwyspu Florydy u wnieścia do odnogi Meksykańskiej, na linii krzywej długości sześciuset mil morskich, rozwija się archipelag wysp, któremu Krysztof Kolumb w przekonaniu, że zwinął do Indyi nadał imię Antyllów. Wyspy te były niegdyś połączone z lądem, od którego je morze oderwało, najnowsze atoli badania geologiczne wykazują, że wiele z tych wysp powstało później.

Gdyby nie częste trzęsienia ziemi, liczne wulkany i huragany, napadające zewsząd z nieporównaną wściekłością, wyspy te, położone pod niebem zawsze pogodnym, byłyby czarujące. Drzewa nigdy nie tracą tu swej zielonej korony, pora deszczów ożywia tylko roślinność, która rozwija się bujnie. Europejczycy znaleźli tu mieszkańców dwóch plemion, różniących się między sobą obyczajami i strojem fizycznym. Karaibi byli to ludzie cery miedzianej, zwinni, dobrego wzrostu, wojowniczego usposobienia, ludożercy. Napadali oni na wyspy sąsiednie, aby tam chwycić jeńców do zjedzenia.

Karaibi postawili europejczykom tak silny opór, że trzeba ich było wytopić. Inne plemiona, zamieszkujące Antylle, odznaczały się łagodnymi obyczajami i zniewieściałością. Większa ich część wyginęła wśród ciężkich prac, do jakich zapędzili ich plantatorzy. Potrzeba zapewnienia sobie robotnika, zmusiła tych ostatnich do sprowadzenia murzynów afrykańskich, którzy dziś stanowią ludność kolorową tych stron, szczerze od przyrody uposażonych.

Pierwotnie hiszpanie zawojowali Antylle; później atoli i inne mocarstwa kusiły się o nie z racji trzciny cukrowej, która lepiej się tu udawała, niżeli w Indyach. Holendrzy zajęli wyspę Curaçao z wybornym portem, wyspę św. Eustachego i długo spierali się z francuzami o wyspę Tabago, która wreszcie dostała się anglikom. Dania nabyła wyspy św. Krzyża i św. Tomasza, szwedzi zajęli wyspę św. Bartłomieja; grupa zaś małych Antyllów stała się prawie całą własnością Francji.

Jedną atoli z najważniejszych posiadłości

francuskich w gromadzie małych Antyllów po Gwadalupie stanowi wyspa Martynika, odkryta w r. 1493 przez hiszpanów a zajęta przez kolonistów francuskich w r. 1635.

Leży ona pomiędzy wyspami św. Łucyi i Dominika i liczy obszar 18 mil kwadr., na których mieszka przeszło dwakroć sto tysięcy mieszkańców. Dzieli się ona na dwie prowincye: Basze Terre i Cables Terre; głównem jej miastem jest Fort de France albo Fort Royal na zachodnim brzegu wyspy. Główne jej produkta: trzcina cukrowa, kawa, kakao i bawełna.

Od dni kilku Martynika jest widownią groźnych zaburzeń, wszczętych przez miejscową ludność robotczą, murzynów oddawna już wyzwolonych. Pod wpływem teorii socjalistycznych, które się tu przekradły z Francji, murzyni rozpoczęli bezrobocie, przyczem pustoszą i palą plantacye i grożą wymordowaniem plantatorów.

Na Martynice istniało stronnictwo polityczne dość silne, które wszystkie urzęda zapełniało swojemi protegowanymi. Za rządów Méline'a wytworzyło się nowe stronnictwo, któremu udało się przeprowadzić wybór dwóch nowych deputowanych. Tu zaznaczyć wypada, że kolonie owe, rządzone niegdyś absolutnie, nie interesowały się polityką metropolii, od chwili jednak gdy powzięto postanowienie, aby i kolonie były reprezentowane w parlamencie i tu pod gorącym niebem podzwrotnikowym rozpały się namiętności polityczne ze wszystkimi swojemi właściwościami.

Naturalnie wyborcami tych deputowanych do parlamentu są murzyni, którym, gdy na wyspie istniało jedno tylko stronnictwo, ani się śniło o polityce. Godność prawodawców narodu nie rozczuliła ich bynajmniej, czynność wyborczą spełniali wedle rozkazu, obojętni kto nimi rządzić będzie. Skoro atoli powstała druga partya i obie te partye propagować zaczęły socjalizm, w ciasnych mózgowiach murzynów wytworzył się istny bigos. Dawne stronnictwo, propagujące socjalizm robotniczy, wbrew nowemu, które uprawia socjalizm chrześcijański, do reszty przewróciło w głowach biednym murzynom.

Uzbrojeni w noże do ścinania trzciny cukrowej, murzyni odrazu przyjęli nieprzyjazną postawę a ponieważ żądań ich nie uwzględniono, zaczęli palić plantacye. Naturalnie parę krzyżowców z oddziałami żołnierzy wystarczy do uspokojenia zbuntowanych murzynów a cofnięcie reprezentacji kolonii z parlamentu wyleczy murzynów z politykomanii. Że krew się przytem poleje i główni a raczej moralni sprawcy rokосу ujdą bezkarnie, nie ulega wątpliwości.

Opinia publiczna w Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej bacznie śledzi rozwój wypadków, rozwijających się na Martynice i ostrzyżęby na tę piękną wyspę.

Murzyni na wyspie S. Domingo postępowali ongi w sposób podobny. Wyzwolili się z pod panowania francuzów i we wschodniej części wyspy Haiti stworzyli republikę San Domingo, gdzie oświata już stoi dość wysoko a władza spoczywa w ręku kongresu i 6 ministrów. W roku 1832 San Domingo połączyło się z Haiti, lecz od r. 1845 tworzyło znów samodzielne państwo, broniąc swej niepodległości przed zamachami

Towarzystwo Wzajemnego Kredytu PRZEMYSŁOWCÓW ŁÓDZKICH

Ewangelicka ul. № 11/13.

Niniejszym podajemy do wiadomości, iż od 1-go Lutego r. b. rozpoczęliśmy czynności z zagranicą i z dniem tym wydawać będziemy чеки na wszystkie znaczniejsze zagraniczne miejscowości.

Zarząd.

114-10-9

Drukarnia AKCYDENSOWA
i LITOGRAFIA
J. SZCZĘŚNIEWSKIEGO i S-ki
Lódź, Piotrkowska 141.

Przyjmuje wszelkie roboty w zakresie drukarstwa wchodzące, wykonywa **starannie, punktualnie** i po cenach umiarkowanych.

Posiada na składzie wszelkie druki, przepisane, prawem fabrycznym.

WARSZAWSKA PRALNIA CHEMICZNA, FARBIARNIA i SZTUCZNA CEROWNIA p. f. „HELENA“

Piotrkowska № 111 w Łodzi. Telefon № 851,

Przyjmuje garderobę damską i męską, koronki, firanki, portyery, dywany, meble do prania i czyszczenia. Materyały do dekatyzowania. Zakład wykonywa wszelkie roboty w zakresie pralni chemicznej wchodzące starannie, tanio i prędko, na żądanie w 24 godzin.

55-25-18

PIOTRKOWSKI PRZEMYSŁ SZKLANY
E. HAEBLER i S-ka („HUTA KARA“)
Najlepsze polskie szkło do okien.

Niniejszem donosimy Sz. odbiorcom, że cen na przyszły sezon nie **podwyższamy**, i oddajemy całkowity nasz zapas po cenach dawniejszych. Od 1 lipca r. b. zdwajamy naszą terażniejszą produkcję z powodu ukończenia budowy dwóch nowych dużych pieców.

E. Haebler i S-ka.

185-3-2

IV-klasowy Zakład Naukowy Żeński
JANINY TYMIENIECKIEJ
przy ulicy Piotrkowskiej № 17.
PROGRAM WYKŁADU GIMNAZJALNY.
Kursy języków obcych dla uczenia miejscowych po za godzinami szkolnymi.
Dla osób dorosłych na przystępnych warunkach.

Zapisy odbywają się codziennie. **Bezpłatna nauka** czytania i pisania w niedziele i dni świąteczne dla kobiet dorosłych i dziewcząt fabrycznych rozpoczęły się od Nowego Roku 1900 przy szkole żeńskiej prywatnej Janiny Tymienieckiej przy ulicy Piotrkowskiej pod № 17.

Administracja
„MLECZARNI ZIEMIAŃSKIEJ“
DZIELNA № 30,
(Filia I Piotrkowska №. 84).

ma honor zawiadomić Sz. Publiczność, że codziennie dostać może świeżego masła, które się na miejscu wyrabia, jak również śmietanki kwaśnej, śmietanki słodkiej i na zamówienie kremowej; mleko dwa razy dziennie świeże sprzedaje się w Zakładzie. Wózkami rozwozi się po mieście i na żądanie różni się po domach po 10 kop. flakon,

Masło dobre kuchenne po 32 kop. funt.

ZAKŁAD FREBLOWSKI

ZOFII TROCEWICZ

przeniesiony został na ul. Zawadzka № 9.

Zajęcia rozpoczęły się dnia 15 stycznia r. b. Zapis dzieci odbywa się codziennie na pensji pani Libiszowskiej od 10 rano do 5 wieczorem.

ZAGRANICZNY

194-7-5

WĘGIEL

po rb. 1 kop. 25 za korzec franco dom odstawia

S. H. CIESIELSKI

ulica Ś-go Benedykta № 35. Telefon № 244.

BIURO NAUCZYCIELSKIE

F. ABLET

przy ulicy Piotrkowskiej № 17,

ma do pomieszczenia: **nauczycieli, nauczycielki, bony, gospodynie różnych narodowości, buchalterów, buchalterki, korespondentów, korespondentki, ekspedjentki, kasyerów, kasyerki z kaucami i różnych fachowców.**

224-2-1

PRZEWODNIK.

POLECAMY NASTĘPUJĄCE FIRMY:

Budowniczości.

Kazimierz Sokolowski, Budowniczy, Benedykta 28. Plany budowlane, kościoty, oceny do asekuracji i Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi. Wszelkie roboty w zakresie budowlany wchodzące

Księgarnie.

H. Milbitz, Piotrkowska 13. Księgarnia i skład Nut, poleca: Wielki wybór książek do Nabożeństwa w ozdobnych oprawach.

Mleczarnie.

Dominium Rogów, Mleczarnia, Średnia 3 Filia, Piotrkowska № 59 w Łodzi, urządzona na wzór „Nadświerzanki“ w Warszawie. Poleca wszelkie produkty wiejskie, zawsze świeże i w wyborowym gatunku. Na miejscu wszystkie pisma.

Składy narzędzi chirurgicznych i nożowniczych.

Zygmunt Kwaśniewski Piotrkowska Nr. 35. poleca w wielkim wyborze sezyorki, nożyczki, brzytwy angielskie. Przy składzie zakład reperacyjny przyjmuje wszelkie reperacje narzędzi chirurgicznych i nożowniczych.

Geometra.

Władysław Starzyński, geometra przysięgły. Południowa № 8. Dokonywa wszelkie czynności w zakresie miernictwa wchodzące, także do nabycia plan m. Łodzi.

Zakład Krawiecki.

Robert Waller Oszczędność. Pierwszy łódzki zakład reperacyjno-krawiecki, najpiękniej reperuje, przerabia, niuje, czyści, pierze chemicznie oraz farbuję garderobę męską. Wykonanie elegancji i szybkość. Ceny nader umiarkowane. Ulica Piotrkowska № 126, wejście od ulicy Nawrot.

Skład masła:

Skład masła O. T. Poleca codziennie świeże sło śmietankowe, jak również solone i topione. Mikołajewska № 29

Skład piwa.

Łódzki skład ryskiego piwa i portera Waldschlösschen ul. Boreza № 3 przy Szosie Rokocińskiej za monopolem. Telefon. Adolf Wagner.

Ważne dla pań.

Z dniem 1-go lutego r. b. urządziłem na spłatę tow. lokciowych i firanki od najtańszych do najdroższych, w ratach umówionych również i resztki wzięte z różnych fabryk po cenach bardzo przystępnych. Polecam się Sz. Publiczności, L. Krykus, Łódź, ulica Ś-go Andrzeja № 10 na parterze.

Cyrk ogrzewany.

Cyrk A. DEVIGNÉ

W sobotę 3 marca 1900 r. wielkie świetne przedstawienie. Pierwszy debiut **wszczęświatowo** znanego bez konkurencji konnojezdźca dżokeja **Signora Angelo**. Między innymi wykonaną będzie wielka balet pantomina **Rozbójnicy w górach Sycylii** z udziałem całej trupy i baletu. W niedzielę dwa wielkie świąteczne przedstawienia popołudniowe i wieczorne.

Z poważaniem

30-28

Dyrektor A. DEVIGNÉ.

Do sprzedania

216 skór kozłowych (kaukazkloh).

Gatunek I skór 70 po rb. 1 kop 40
„ II „ 113 po rb. 1 kop. 80
„ III „ 35 po rb. — kop. 20

Mogą być dostarczone i większe partie. Okazy na żądanie. Oferty w redakcyi „Rozwoju“ dla C. S.

Potrzebny jest natychmiast

BUCHALTER

chrześcianin, władający językami: rosyjskim, polskim, niemieckim i znający korespondencyą handlową oraz

Uczeń do kantoru.

Bliższa wiadomość w redakcyi „Rozwoju“ 235-2-1

Dr. J. Rosenblatt

Specjalista chorób

uszu, nosa, gardła i zboczeń mowy

Przyjmuje od 9 — 11 r. i od 4—7 popoł. w niedzielę od 9—11 r. i od 2—4 popoł

Łódź, Zawadzka № 4.

Dr. med. Goldfarb,

Specjalista chorób moczopłucowych, skórnych i wenerycznych

ul. Zawadzka Nr. 18,

(róg Wólczańskiej 1) dom Grodzieńskiej. Przyjmuje od 8—11 przed poł. i od 6—8 wieczór. Dla pań od 5—6 po południu. 1385-20-3

